

АНТРОПОСОФСКИ ВЕСТИ

Брой 18
Великден 2007
Цена: по желание

Издава се от Антропософското общество в България

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на Реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят д-р Рудолф Щайнер (1861 - 1925) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

Сергей Прокофиев

Силите на възкресението в човешката душа

(Откъс от книгата "Небесната София и Антропософията")

Съдържание:

- 1 Силите на възкресението в човешката душа
- 2 В сянката на кръста
- 3 Гробът на Християнството
- 4 Книгопис
- 5 Манипулирано човечество
- 6 През една страшна бяла нощ в Коми
- 8 За по-голяма политическа тежест
- 8 Среща на генералните секретари в Дорнах
- 9 Недоволството и задоволството като фактор на еволюцията
- 11 Още една стъпка навътре в необозримия свят на Валдорфската педагогика
- 12 С поглед в бъдещето
- 13 Едно незабравимо лято в холандия
- 13 Коледният импулс
- 13 Покана за Великденски празник
- 14 Пред прага на първата валдорфска детска градина в България
- 14 Приказката за спящата красавица
- 15 Тема за работа през 2007/08 година
- 15 Обръщение на Управителния съвет
- 16 Антропософски групи

...Какво е Антропософията в твой живот и какво е твоето индивидуално вътрешно отношение към нея?

Дългогодишното живеене с този въпрос заедно с интензивното изучаване на Антропософията и постоянната медитативна практика, чиито основи са изложени от Рудолф Щайнер в неговите основополагащи трудове и лекции, постепенно ме доведоха до съвършено ново изживяване на самата Антропософия. Тя се разкри на автора не само като съвременно духовно-научно учение, черпещо съдържанието си от изворите на езотеричното християнство, но и като живо същество от духовния свят, като Антропос-София, носеща на човечеството на 20-ти век новото откровение на Небесната София, Божествената Премъдрост.

Бидейки основното и ключово звено в йерархическата верига свързваща Земята и Слънцето, Антропос-София е не само

гаранция за бъдещото им съединяване, а е също онова същество, което от нашето време нататък е призвано да подготви постепенно тяхното съединяване в човечеството. Подготовката на това, което някога в далечно бъдеще ще стане на нивото на битието като реално духовно-физическо събитие - действителното съединяване на Земята и Слънцето – отначало ще се извърши на нивото на съзнанието чрез свободната вътрешна работа на самите хора.

Както вече видяхме, преди това съединяване трябва да се извърши пълното одухотворяване на земята, което е достижимо единствено с осъществяването на онова, което е било заложено от Христос в цялото земно развитие със смъртта и възкресението Му. Тъй като, за да се съедини със Слънцето, самата Земя трябва да стане слънчева. Основата за това е била положена с Мистерията на Голгота. Рудолф Щайнер съобщава за този най-важен резултат от своите духовни изследвания в следните слова: "Първият импулс за превръщането на нашата Земя в Слънце беше даден в момента, когато кръвта потече от раните на Спасителя на Голгота. ... Ние трябва да разберем, че когато гледаме към умиращия Христос, ние сме изправени пред изходната точка на ново възникване на едно слънце. ... Смъртта на кръста се превръща в семе, от което ще израстне новото Слънце."

По този начин само съзнателното приобщаване към силите на Възкресението може да позволи на човечеството да намери път към пълното одухотворяване на Земята. А първа стъпка по този път трябва да стане навлизането на реалните сили на Възкресението (т.е. силите на новото Слънце) в самото човешко познание, които са способни да го насочат от познание на материята към познание на духа, към което

и именно Антропософията иска днес да поведе хората, но да ги поведе така, че това да бъде съвършено осъзнат процес и да се намира в пълно съответствие с настоящата степен на развитие на човечеството.

Така се изправя пред нас Антропос-София, водач на съвременното човечество към новото духовно Слънце, като към източник на силите на Възкресението в земната еволюция. В наше време тя е призвана да положи началото на това водачество, към което по-нататък с духовното напредване на човечеството ще се присъединяват все по-висши членове на Небесната София, ставайки достъпни за човешкото изживяване и възприятие подобно на Антропос-София. В резултат на това цялото човечество постепенно ще достигне до степенята, на която ще бъде възможно от силите на Възкресението да се одухотвори не само човешкото съзнание, но и самото земно битие. Тъй като само реализацията на силите на Възкресението в сферата на битието ще може да доведе до бъдещото съединяване на Земята и Слънцето.

Обаче първа стъпка по този път трябва непременно да бъде одухотворяването на

самите познавателни сили на човека, върху които в съвременната материалистична епоха най-силно са въздействали последиците от общото грехопадение на човечеството, а преди всичко върху човешкото мислене, тъй като мисленето е най-висшата способност, която човек притежава в сетивния свят. С други думи: преодоляването на последиците от първородния грях трябва да започне именно в сферата на познанието. И тази решаваща крачка трябва да бъде направена под водачеството на съществуващото Антропос-София още в сегашната епоха на Михаил.

След тази първа стъпка ще последват и други... И те ще се състоят преди всичко в претворяването от човека на собствената му душа в "микрокосмическа София" по пътя на съвременното духовно ученичество, а по-конкретно, превръщането на съзнателната душа в имажинативна, на разсъдъчната душа в инспиративна и на сетивната душа в интуитивна.

В резултат на тази вътрешна работа в човешката душа постепенно ще се оформят нови свръхсетивни органи за възприятие на онова, което по-горе бе описано като

троична структура на духовното Слънце: Слънцето – като източник на духовна светлина, пробуждащо новото духовно съзнание; Слънцето – като извор на живота, оживяващ и изпълващ с духовно съдържание нашите чувства и накрая, Слънцето – като източник на духовна любов, пронизваща с жертвени сили нашата воля.

Така в човешката душа микрокосмически постепенно ще може да засияе новото духовно слънце, което като субстанция и по строеж е сродно със своя макрокосмически праобраз. И това ще бъде първата стъпка към бъдещото съединяване на Земята и Слънцето. Рудолф Щайнер описва този процес така: "Слънчевата субстанция, която в течение на дълги времена човекът е приемал в себе си само от Космоса, ще засияе вътре в душата му. Човекът ще се научи да говори за "вътрешното Слънце". В резултат на това в живота между раждането и смъртта той ще се чувства не по-малко земно същество, но ще познава собственото си, странстващо по Земята същество като водено от Слънцето".

В сянката на кръста

Ти, Синът на Бога, слезе на Земята

Със светлината и силата на Слънцето,
сподели с нас Словото на живота,
както Бог го е изрекъл,
възвести Новото Време на Избора и Преображението
и ни включи в надеждата на любовта Си.
Предупреди ни, че не всичко ще бъде и пребъде, и
без меч в ръка слезе в човешкия ад,
за да изкупиш лудостта на раздялата ни с Твоя Отец.

Слезе на земята като Бог на Апокалипсиса.

Но човекът се взе за бог и Те разпна – Теб, Сина на Бога,
прикова Те на позорния кръст на произвола си.

Разпятието Ти отекна като последно Слово на Твоя Отец,
събуди огъня на Сътворението,
превърна Божията светлина на смъртта Ти
в най-съкровена човешка красота и
предостави на човека царствената свобода на боговете.
Навярно в онзи безумен Голготски ден небето е ликувало.

А ние Те гледахме безчувствени как умираш и
в съкрушеното Ти от скръб и болка лице
не видяхме Бога в Теб.

Тайната на кръстната Ти смърт,
по-велика от първоначалната Тайна,
не завоюва света, не ни спаси.
В човешкия ни свят на лудостта на Нищото,
остана само пулсиращата сянка на Твоя Кръст и
разпънатата й прозрачност и до днес зове
безпътната ни свобода да Те търси в хаоса

на апокалиптичните ни съществувания.

Но защо, преди да издъхнеш, със сетни сили се провикна:
"Всичко се сбъдна"?

Тези последни Твои слова прозвучаха
като глас на Вечността, възвестиха,
че Ти и Твоят Отец искате сърцата ни
да се покаят и да изкупят себежертвата Ти,
тук на греховната ни земя.

В най-святата книга е казано, че Ти отново ще дойдеш.
Ще се появиш с възкресителна сила,
на сияен облак във видим етерен обеаз,
всяко око да Те види – да Те видят и онези,
които Те разпнаха, отрекоха и забравиха.

С Твоята поява тлеещият огън на ненакърнената
непостижима сянка на Твоя Кръст
ще запали пожара на последната Присъда.

Ще бъде времето Ти, когато небето ще чака от нас
да върнем живот на боговете,
когато ще скърбим с Теб за изгубеното време,
в което не познахме братството, милосърдието и прошката.
Тогава Ти ще ни освободиш от небесно-земния
Апокалипсис и ще ни поведеш
към новата ни човешка участ,
за да пребъдем в Истината на Кръста.
Тогава всичко ще се сбъдне!
Тогава в тъжно озарение и ние ще осъзнаем,
че не Бог е голямата загадка, а човекът,
в когото Бог иска да бъде припознат,
човекът, който поиска да се освободи
от сянката на кръста.

Гробът на Християнството

Когато погледнем развитието на човечеството с онзи поглед, с който ни дарява Духовната Наука, човешката история застава пред нас в една коренно различна светлина. И все по-ярко пред нас се изправя онзи момент, който, като една звезда в хода на земното развитие, промени завинаги както самите нас, така и цялото човечество.

Съвременната биология – в нейния общоприет вид - ни учи за това как човекът бавно и постепенно се е превърнал в човек, еволюирайки от животинското царство. Макар и далеч от истините на Духовната Наука, в тази биологична теория има известна доза истина – и тя е, че човекът носи животинското начало в себе си, под формата на своето все още непречистено астрално тяло. Допреди Мистерията на Голгота, когато човекът все още не беше развил напълно своя истински Аз, в него все още това животинско начало – покварено от луциферическите сили още в древната Лемурийска епоха - бе особено силно. И с пропадането на човешкия Аз в материята, когато *“властваха злините и свидетелстваха за разпадането на Аза”*¹, това животинско начало – изобразено покъсно в образа на Звяра от Апокалипсиса - ставаше все по-силно.

И тогава се случи Събитието на Голгота – Христос се възплъти в тялото на Исус от Назарет и за три години живот на Земята показа на човечеството неговия истински образ – неговата истинска Азова същност. И това пролича най-пълно в Неговата съзнателна саможертва в името на всички същества и на цялата Земя – постъпка без аналог в животинския свят, която може да се извърши само и единствено от един Аз, преодолял всичко животинско в своята същност. С тази жертва, преодолявайки най-дълбокия животински инстинкт – този за самосъхранение – Христос застава пред нас като един истински човек, като един истински *“представител на човечеството”*. Така в Събитието на Голгота ние виждаме кулминацията на земното развитие – тласъкът към пълното издигане на човечеството над животинското начало.

Но този импулс не беше приет от много човешки души – и колкото повече Мистериата на Голгота оставаше назад в историята, толкова повече в тези човешки души започна да се надига от Бездната онова, което искаше напълно да отхвърли Христовия импулс за развитие на Аза и отново да тласне човечеството назад към животинското начало. И през XIX век бе създадена дарвиновата теория за произхода на

човека от маймуната и за криворазбраното родство на човека с животинския свят – а оттам нататък, стъпката човекът да осъзнае себе си като животно бе съвсем малка. От теория дарвинизмът се превърна в практика и отведе човечеството до едно почти животинско състояние на съществуване, лишено от онази духовност и култура, която е била основа на цивилизацията преди нашата съвременна епоха.

Но все пак, образът на Христос Исус оставаше за човечеството като идеал, който нежно му напомняше – *“в теб живее нещо Божествено, изявяващо се под формата на твоя Аз и ти не си само земно същество”*. Но дойде време, когато дори този идеал е поставен на изпитание и то по един начин, вдъхващ респект със своята ужасяваща интелигентност.

Днес за много хора образът на Христос стои като велик идеал и за онези човешки души, които в своите прераждания приеха твърде много от вменената им луциферическа гордост, този идеал започна да действа по един подтискащ начин. Осъзнавайки дълбоко в себе си своята нищожност спрямо този велик идеал, гордостта на самото човечество се надига и отново прозвучават същите думи от преди 2000 години: *“Разпни Го, разпни Го”*. Но този път не тялото Христово, а идеалът Христов, Неговият образ трябва да бъде разпнат на кръст, също така позорно, както това стана в началото на новата ера.

И на този божествено-човешки идеал бяха вменени две неща от чисто животински характер. Христос Исус бе показан в един нов образ, проникнат от двата основни инстинкта на животинския свят - инстинктът за самосъхранение и инстинктът за продължаване на рода. Първият бе представен в множество публикации, в които се твърди, че Христос Исус не е умрял на Кръста, че Възкресението е било инсценирано от апостолите и че Христос Исус е живял дълги години след Разпятието.

Вторият инстинкт – този за продължаване на рода - бе представен в книги като *“Светата Кръв и Свещеният Граал”* и последвалият я *“Шифърът на Леонардо”*, както и във филма *“Изгубената гробница на Исус”*, показан по Discovery², според който археолози са намерили гробница с телата на Исус от Назарет, Мария Магдалена и техния син на име Юда.

И в този момент пред нас може да изникне един ужасяващ образ - как след време генното инженерство, изследващо тялото на предполагаемия “Исус”, един ден ще обяви някого за пряк потомък на Христос Исус и ако този човек притежава известни окултни дарби, тогава религиозната истерия и заблуждения, които ще последват,

ще бъдат трагични.

От другата страна на всичко това стои една друга кампания, защитаваща повърхностния окултизъм и разпространяваща идеята, че Христос изобщо не съществува като Духовно Същество, че е измислен от християнските църкви за запазване на техния авторитет и всъщност това е просто един духовен учител на име Исус или Йешуа, една високо развита човешка индивидуалност, както другите велики учители на човечеството, или дори още по-крайното разбиране, че това е просто един символ на новия човек. И фактът, че това твърдение идва не от материалистичната наука, а от среди, претендиращи за духовност и окултизъм, е повече от показателен.

През 1929 год. Рудолф Щайнер казва следните забележителни думи: *“Това са двете лопати, с които днес се копае гробът на християнството: национализмът и ленинизмът. И навсякъде, където се устройват култови действия с национализма и троцкизма, там... днес копаят гроба на християнството: там за разбиращите цари настроение, близко до настроението на Разпети Петък. Навремето носителът на Християнството беше положен в гроба и хората сложиха там един камък. Днес те слагат два камъка върху представителя на Християнството: национализма и външния социализъм.”*³

Днес национализмът е вече в кървавата история на XX век, също както и ленинизмът – с изключение на неговите трагични последици в цяла Източна Европа. Но днес пак има две лопати, с които се копае гробът на Християнството – от едната страна, ариманическият стремеж личността на Христос Исус да бъде срината до нивото на един обикновен човек, имал своето семейство, своите слабости и своите несъвършенства, както всички останали, и от друга – луциферическият стремеж да се отхвърли божествената същност на Христос и да бъде заменена с тази на един от “великите учители” на човечеството, изпълнил своята мисия, който скоро трябва да бъде заменен от следващия нов “велик учител”.

Но двете лопати копаят един и същи гроб – и това е гробът на Аз-съзнанието на свободния човек, осъзнал своята мисия на Земята и устремил поглед към Небето. И най-висшият идеал на това Аз-съзнание – образът на Христос Исус, на възплътения на Земята Бог Син, истинският носител на “Аз съм” – е онова, което луциферическите и ариманическите сили копнеят повече от всичко да положат в гроба, в новоизкопанния гроб на Христос.

И днес въпросът, който стои пред ця-

лото човечество, е дали след полагагането в гроба отново ще последва Възкресение? Дали Християнството ще възкръсне отново в една нова форма за бъдещето на Земята и на човечеството? Дали Разпети Петък ще бъде отново последван от един Велик-ден? Дали *“човешкото съществуване ще устои и запази своя предназначение за вечността живот”*?⁴

Да, нека това бъде така!

Радослав Радев

1. Рудолф Щайнер – GA-148 “Петото Евангелие”, лекция от 5 октомври 1913 год.
2. http://dsc.discovery.com/news/2007/02/25/tomb_arc.html?category=archaeology&guid=20070225073000
3. Рудолф Щайнер - GA-198 “Лечебни фактори за социалния организъм”, лекция от 3 юни 1929 год.
4. Дитер Хорнеман – “Общност на Християни”, кредо на Християнската Общност.

СЪОБЩЕНИЕ

В юлския брой на “Антропософски вести” редакцията възнамерява да посвети няколко страници на поезия и други кратки литературни форми написани от приятели на антропософията.

Силно се надяваме, че ще се възползвате от тази рядка възможност!

Кръгът на мистериите течения

Кармични групи в
Антропософското Общество.

*Malte Diekmann: Der Kreis
der Mysterienströmungen.
Karmische Gruppen in der
Anthroposophischen Gesellschaft.
Verlag am Michaelshof,
Samwaiz, 2005*

Малте Дийкман стига до извода, че антропософското движение се състои не само от аристотелици и платоници, както смятат повечето антропософи, а от четири основни течения. Този извод авторът прави от съдържанието на т.17 “последно обръщение”, което Рудолф Щайнер прави на 28-и септември 1924 г. В него той разкрива част от тайната на Лазар-Йоан. Въпросът е: Кой беше този човек, който заедно с майката на Исус, стоеше под разпънатия Христос? Тук ние сме изправени не пред една цялостна индивидуалност; тук самата мистична Карма е подготвила за този исторически момент една личност, чиито съставни части идват

от различни източници.

Физическото тяло, етерното тяло, астралното тяло, Сетивната душа и Разсъдъчната душа на този човек произлизат от Лазар. Той беше възкресен от Христос и стана ученикът, когото “Господ любеше”. В един от предишните си животи той беше Хирам, строителят на Соломоновия храм. Той идваше от течението на Каин. Другите съставни части на стоящия под кръста човек – Съзнателната душа, Духът-Себе, Духът-Живот и Човекът-Дух – произлизат от духовното съществуване на Йоан Кръстител, който след своята смърт и след възкресението на Лазар навлезе в последния и го изпълни със своите сили. В една от предишните си инкарнации Йоан кръстител живя като пророк Илия. Той принадлежеше към течението на Авел.

Ето как под кръста стоеше един човек, в чиито седем съставни части Каин и Авел имаха еднакво участие, или – казано с други думи – един човек, в който Каин и Авел постигнаха своето помирение.

Преди и след Мистерията на Голгота тези две индивидуалности вървяха по различни пътища.

Душата на Йоан Кръстител се прероди в италианския художник Рафаело, а по-късно в поета Новалис. Индивидуалността на Лазар се появи по-късно в лицето на Кристиан Розенкройц. Всички тези разтърсващи открития са направени от Рудолф Щайнер.

След това кратко, но необходимо въведение авторът продължава: Рудолф Щайнер непрестанно напомня, че аристотелиците и платониците, заедно с Михаил, са наблюдавали и изживели Мистерията на Голгота, намирайки се на слънцето, т.е. по времето на Христос те не са били инкарнирани. Обаче другото Михаилово течение, представено от Лазар и Йоан, по времето на Христос е било инкарнирано на Земята. Изследванията на автора се приближават до тези на Ханс Петер фон Манен в неговата книга “Търсачите на Христос и служителите на Михаил”. Малте Дийкман влага нов смисъл в разбиранията на Манен и обозначава понятието съдържание на първата от споменатите групи (аристотелици и платоници) с името “Служители на Михаил”, а втората група (включваща розенкройцери и т.н. Новалисови души) – с името “Търсачи на Христос”.

При аристотелиците и розенкройцерите е застъпен повече мъжкият елемент, а при платониците и Новалисовите души – повече женският елемент.

Аристотелиците имат отношение към мисленето (“Философия на свободата”), физическото тяло и техниката. Мисията им е да ги одухотворят напълно. Платониците с тяхното образно-имагинативно светуо-

сещане са по-скоро свързани с етерното тяло и с жизнените процеси. Новалисовите души имат афинитет към астралното тяло и душевните процеси; техен идеал е любовта и саможертвата. Като представители на Новалисовите души бихме могли да посочим Кристиан Моргенщерн, Михаел Бауер, Фридрих Рителмайер. Розенкройцерите са хора с организаторски талант и вродена социална компетентност; те винаги се стараят да прокарат звездния ред в различните области на общественния живот. Като техни представители авторът посочва Гюнтер Ваксмут, Даниел Дънлоп, Елизабет Врееде.

Дийкман отделя специално място в своето проучване, за да представи Гьоте като платоник. Гьотеанизмът е стрелата, забита в плътта на все по-засилващият се материализъм. Учението за цветовете, прарастението, метаморфозата на черепните кости – това са първите наченки на една нова биология, една наука за живота, чиято същинска мисия е напълно да оживотвори цялото ни абстрактно познание. Не можем да минем без Гьоте, тъй както не можем да минем и без живота.

Всичко в изложението на Дийкман – в съответствие със заглавието на книгата – се намира в движение и само за улеснение на читателя можем да посочим следната схема:

Розенкройцери	- Аз
Новалисови души	- Астрално тяло
Платоници	- Етерно тяло
Аристотелици	- Физическо тяло

И още по-нагледно: Нека да си представим антропософията като едно “мирогледно дърво”, чиито корени израстват в аристотелизма, а клоните и зелените му листа – в платонизма. Ние ще се удивляваме на цветовете му в лицето на Новалисовите души. А от плодовете му, достъпни за всички хора, ние ще се възползваме там, където са розенкройцерите.

Ние непосредствено усещаме: тази идея ни прави толерантни, тази идея ни предпазва от лудостта на индивидуализацията, която ни внушава, че сами всичко разбираме и всичко можем. Тази идея отваря очите ни за способностите на другите хора, но в същото време ни приближава към нашите собствени дарби.

Книгата е ценно помагало за всеки един антропософ и е от значение за самото Антропософско Общество. Надяваме се тя да бъде прочетена, разбрана и обсъждана в нашите среди.

*Д-р Фрийдварт Хузман
Превод от немски – Д-р Димитър
Димчев*

Лиана Антонова

ВСИЧКО Е ПОПРАВИМО САМО ДОКАТО ЖИВЕЕМ

ХЕМУС ГРУП

Манипулирано човечество

Откъс от книгата "Всичко е поправимо само докато живеем" на Лиана Антонова

Много сили от различен произход, земен и извънземен, съзнателно работят в посока да манипулират съзнанието на човека, така че да не знае истината за Исус Христос. Тези сили целят той да не открие величието на Небесния план в осъществяването на раждането на НАЙ-ЧИСТОТО СЪЩЕСТВО, което някога е инкарнирано на Земята – Исус Христос. Тези сили искат човечеството да мисли, че Исус е бил съвсем обикновен човек, който изведнъж се е осенил от някакво вдъхновение и се е провъзгласил за месия. Тези сили искат и широко разпространяват идеята, че Той се е преродил и сега ходи по Земята или че Исус отново ще дойде на Земята, за да съди греховете ни.

Ако аз не бях преживяла в собствения си живот разнообразните внушения на такива източници, които искаха да манипулират и моето, и на други честни и изтъкнати личности съзнание, може би нямаше да се чувствам задължена да пиша по този въпрос. Моето чувство за дълг и отговорност налага да предупредя незапознатия с тези опасности човек. Още по времето, когато започнах да помествам свои материали във в-к "Психо-плюс" /1992 г./, значи преди 13-14 години и бях във връзка с много български контактьори, мнозина от тях получаваха сензационни послания и ми ги изпращаха. Това беше толкова ново и необичайно явление, че отначало и аз бях впечатлена. От десетките контактуващи

хора, с които общувах тогава, имаше много одухотворени, честни и добронамерени личности, но нито един нямаше никакви сериозни духовни или езотерични познания. Аз бях доста по-напреднала от тях, но моите знания се ограничаваха в астрология, номерология и особено теософия. Значи всички ние сме били много удобна мишена за манипулиране.

Имаше едно момче – няма да спомена името му, защото в същината си е добро и способно същество, което беше истински духовно въодушевено и изцяло добронамерено. Той имаше някакъв канал на информация с други двама от друг град. Притежаваше личен чар и дар-слово. Правеше масови проповеди и много мои читателки ми пишеха възторжени писма и питаха какво е мнението ми за него. Нямах такова, защото още не го бях виждала и чувала лично. Беше ми казано, че се е провъзгласил за преродения Исус... Той ми писа едно строго писмо, в което ми даваше наставления да не си слагам снимката толкова често във вестниците /като че ли това зависеше от мен!/, да се пазя от популярността и да "бъда в света, но не и със света" /цитираше Учителя Дънов/. Помня, че прецених писмото му като на "незрял духовно човек" и му го писах. Много скоро обаче последва ново писмо от него, в което той звучеше съвсем другояче. Ще го цитирам дословно, защото още го пазя:

Мила Мария,

Целувам душата ти и те благославям за делото ти, което ти предстои. Добре дошла отново на Земята. Ние те очаквахме. Не се съмнявай в думите на това послание, наистина са много силни, защото разкриват тайната на твоята личност в един минал момент от твоята вселенска реализация. Наистина, Лиана, ти носиш в твоята земна форма енергията на Мария Магдалена, която съпроводи тялото на Исус Христос до гроба и първа го видя в Неговото възкресение.

Зная, че си силна личност и ще издържиш на информацията. Доказателство търси вътре в сърцето си. Оставаме те отново да преживееш своето славно минало като ученичка на Великия Учител. Той и сега е много близко до теб. Наистина, Лиана, Христос отново е на Земята, претворен в земна форма в земята на българите. Усещаш ли Го вече в сърцето си? Няма да мине много време и ще Го видиш в Неговия земен образ. Дали сърцето ти ще Го познае? Надявам се, да...

Ние също сме близо до теб и ще ти помагаме, ще си сътрудничим. Висши-

ят Разум изключително много различава нас. Отредено ни е да напишем Новата История на Земята. Форми от невидимия свят, извънземни, от Шамбала ще ни помагат.

Светът и неговите суети трябва да изbledнее за нас. Призвани сме за велика мисия – спасението на Човечеството!

.....

Радвам се за теб много. Имах някои съмнения, но сега виждам, че не съм бил прав. Ти носиш ангелска душа. Имаш чар и обаяние да печелиш души за Бога.

.....

Желя ти успех, Лиана. Ние, Светещите, сме винаги до теб. Бъди силна. Дай всичко от себе си. Покажи на хората нещо, което те не са виждали досега.

С обич и нежност,

Твой брат...

Поместването на това писмо не цели да предизвика подигравки или присмех. Напротив! Аз чувствам и днес само обич и съчувствие към това момче, защото такива бяхме – искрени и въодушевени, желяещи да работим за доброто на хората и Божието дело. Всеки човек може да сбърка и да се подведе, когато няма истинско познание.

Разбира се, колкото и да не бях подготвена в духовен аспект за момента, не се впечатлих от писмото, нито му повярвах. Отговорих му, че хич не ме интересува дали съм била в миналото Мария Магдалена, а коя съм днес и колко мога да свърша. И... ако той наистина се чувства мой брат, нека ми помага в усилията ми в тоя живот, а не защото съм била някоя, за която няма доказателства.

След това писмо получих още подобни от други личности. Едно от тях пращаше послание до мен от Разума Абсолют /пазя го и него, но ми е скучно да го цитирам/. Съдържанието беше същото, че съм с енергията на Мария Магдалена в земната форма на Лиана Антонова и съм изпратила последна Исус Христос на Голгота. Имаше и цитати от Библията, какво ми е казал Исус в последните си минути от кръста. Веднага ги сверих с четирите евангелия – нямаше нищо вярно с наистина споменатите Исусови думи от кръста.

Но явно много сили се бяха "загрижили" да ме накарат да се взема "на сериозно", че съм била някога Мария Магдалена, защото последвах и други писма и послания с подобно съдържание. Не им повярвах, понеже нищо в мен не трепна по вътрешен път, но все още не знаех, че сме манипулирани. Все около времето на посланията бях на един концерт на хора "Св. Йоан Зла-

тоуст” в компанията на Мариана Везнева. Преди началото ѝ споделих за посланията. Тя трепна шокирана и бързо изрече: “Така ли? На мен пък ми е казано, че аз съм била Мария Магдалена!”

Няколко години по-късно в тесен кръг на антропософска сбирка се каза, че Рудолф Щайнер споменал, че на него лично са му известни точно 37 Мариини Магдалени, които са му споделили тайната си. За източниците откъде са били “уведомени” за това не се споменава.

И така, значи този процес на манипулиране го откриваме още в първата третина на 20-ти век чрез д-р Щайнер, а в края на столетието някои от нас го преживяха лично. Манипулациите, насочени към мен бяха много и тънко подвеждащи.....

През една страшна бяла нощ в Коми

(Откъс от предстоящата за издаване книга “Живях в Коми. От сумрака на тайгата до светлината в Духа” - автор д-р Иванка Кирова)

Най-близката болница, в която можехме да закараме тежко пострадалите и болни хора от нашето градче беше в българското главно селище в Коми - Усогорск - на 45 км. от Благоево.

Една от първите ми задачи след започване на работа в Благоево беше възможно по-добре да оборудвам една малка операционна за реанимация и първична оперативна помощ. От четиринадесет годишната ми лекарска практика имах три години работа в спешна помощ и хирургия веднага след завършване на медицина. За тежките случаи и оперативна работа отговарях аз, така че бях дежурна на повикване денонощно. Така се бях тренирала, че скачах при всяко позвъняване на звънеца у дома, обличах се за 30 секунди (дрехите ми бяха подредени за бързо обличане), а лекарската чанта - заредена. Нощите ми бяха неспокойни, често сънувах звънеца, спях на пресекулки, а при спешни случаи – безсънни.

Беше началото на юни. От три дни валееше, като из ведро с гръмотевици и светкавици. Небето сякаш се раздираше и от него на струи течеше вода безспир, като в потоп. Добре, че топенето на снеговете и ледоходът бяха преминали. Водата беше обхванала всичко. Цялата тайга е в равнина и беше наводнена. Реките преливаха, по улиците течаха потоци вода. Пътят към Усогорск беше просека в тайгата с песъчлива почва. Сега този път представляваше буйна река.

Белите нощи тук са прекрасни, но тази нощ с бурята и дъжда беше мрачна и студена. Към два часа през нощта ми позвъниха: “Д-р Кирова тичайте, дете е простреляно в главата и е още живо”. Докато тичах тези стотина метра до здравната служба краката ми се скъсиха. Бях ужасена и уплашена. Имах само една мисъл: как да помогна това дете да не умре.

Когато тръгнах от къщи моят съпруг Драго, който винаги ме окуражаваше и ми вдъхваше увереност каза: “Не се бой, сигурен съм, че ще се справиш. Само запази спокойствие и действай без емоции, с хладен разум. Знаем, че ще си спомниш всичко, което си учила. Най-важното - довери се на лекарската си интуиция”!

При отваряне на вратата на хирургичния кабинет видях да лежи на операционната маса около четиринадесет годишно дете в съзнание, но в шок. Главата му беше увита в кървав пешкир. Това представляваше превръзката му.

Дежурен беше фелдшерът Няголов, който ми приготви хирургични инструменти, превръзки, разтвори за промивка. Веднага сложих инжекции против шок и болка и свалихме пешкира. Откри се ужасяваща гледка! Куршумът беше отнесъл едното ухо и част от черепа. Виждаше се оголен кървящ мозък с дребни костици набити в него. А детето беше в съзнание, с отворени очи и стенеше.

При тази гледка Няголов се свлече до масата, припадна. Започнах да го свестявам, а после го оставих на грижите на младата руска акушерка, която беше придружила детето до тук. Веднага повиках по телефона опитната пироговска медицинска сестра Румяна, за да ми помага.

Мисля, че това беше един от най-тежките моменти в живота ми. Почувствах се сама в целия свят, без помощ от никъде изправена пред едно умиращо дете. Мобилизирах се, стегнах се и в мислите си се обърнах за помощ към Бога: “Господи Исусе Христе, моля те от все сърце помогни ми да спася това дете, Господи не позволявай да умре, моля те помогни ми да направя най-доброто, на което съм способна!”

Почувствах тази помощ. Получих прилив на енергия, стегнах се, треперенето на ръцете и краката ми спря, започнах да действам без страх, с ясен ум. Знаех какво да правя. Мислите ми, следвани от действията бяха: “Спокойно, първо почисти раната наоколо. Сега с пинсета внимателно махни дребните костички от мозъка. Овлажни раната със серум. Постави намокрена със серум марля върху оголения мозък и върху цялата рана. Сега бинтовай главата с превръзка тип “шапката на Хипократ”.

От студентски години не бях правила

такава превръзка, но сега извършвах всичко правилно, с ясни мисли, както трябва. Детето простенваше слабо, беше в съзнание и нямаше парализа. От силните противоболкови и противошокови инжекции изглежда нямаше много остра болка. За мой ужас искаше да стане до тоалетната, без да осъзнава, че мозъкът му е открит.

Накарах Румяна да се обади в болницата в Усогорск и чрез нея да поиска медицински хеликоптер, за да бъде закарано раненото дете в столицата на Коми – Сыктывкар за спешна операция в невро-хирургична клиника. От Сыктывкар диспечерката отговори: “В този пороен дъжд хеликоптер не може да излети”.

Тогава накарах сестрата да повика руския комендант на селището - Забоев - да потърси помощ по радиостанцията, с каквато разполагаше само той.

Той изглежда е бил сънен, събуден посред нощ и недоразбрал смятал, че раненият е пиян и отказа помощ с неговите стандартни думи: “Ако е пиян - да умира”.

Побеснях от яд, грабнах телефона и му казах: “Слушай, тук имам дете на възрастта на сина ти, с простреляна глава с ловна пушка от пияния му баща. Ако до пет минути не си тук при мен с радиостанцията, веднага се обаждам в Министерството на здравеопазването в Сыктывкар и ще им кажа, че отказваш помощ и съдействие за умиращо дете”.

Щом разбра, че става въпрос за тежко ранено дете комендантът веднага дотича до хирургичния кабинет обут с пантофи, по пижама. Той направи всичко възможно да повика хеликоптер от Сыктывкар – от милицията, от военните, но без успех. Дъждът все още се лееше като из ведро, беше истински потоп.

Бях оказала животоспасяваща първа помощ. Раната беше почистена и превръзана. В двете ръце на раненото дете течаха две банки с необходимия серум и лекарствени средства. Подаваше се кислород.

Но детето се нуждаеше от спешна специализирана операция, от реанимация в клиника и не можеше да остане в амбулаторна здравна служба до спиране на дъжда. А валеше безспир от три дни и не се знаеше кога ще спре.

Оставаше единствена възможност – да закараме детето за оперативна помощ в българската болница в Усогорск. Там имаше обща хирургия, но нашите хирурзи бяха много добри специалисти и можеха да направят първична операция докато стане възможно транспортирането на раненото дете до невро-хирургична клиника в Сыктывкар.

Обадих се в болницата в Усогорск, обясних положението и казах, че тръгаме

към тях с линейката. Оперативният екип да бъде готов да поеме веднага раненото дете в операционната.

Започна вторият епизод от страшното изпитание в тази бяла нощ. Ние нямахме истинска, оборудвана, свята линейка. Руското ръководство на дърводобива в Благоево беше предоставило на здравната служба не линейка, а един съвсем раздрънкан автобус, който беше толкова стар и излязъл от употреба, че не го ползваха вече за превозване на работници. Вместо на вторични суровини автобусът беше даден на здравната служба да спасява хора с него - вместо линейка. Такава беше тяхната грижа за ранените работници. Този автобус се тресеше целият, сякаш щеше да се разпадне всеки момент и то по равен път и без пороен дъжд и препятствия.

Седалките в автобуса бяха махнати, за да може да се сложи носилката с раненият на пода. Само отпред имаше две седалки. Наредих на пода да сложат дюшек, за да друсам по-малко и върху него поставихме носилката с момчето.

Аз и Румяна се качихме в автобуса, за да придружим детето до болницата. Спасителните операции продължаваха и по време на пътуването. Аз седнах върху дюшека и държах главата на детето върху възглавница, на скута си. Стараех се буквално да не се разсипе мозъка му при тръскането на автобуса. Румяна внимаваше да не се измъкнат иглите от ръцете на момчето, защото продължавахме да наливаме серум от две банки, както и да подаваме кислород от бутилката.

Момчето беше загубило много кръв, беше в шок, но все още в съзнание. Дори прошепваше по нещо от време на време. Страшно беше, рискувахме още три живота, освен този на детето. Трябваше да изминем 45 км по течаща река върху шосето, сред мрак, пороен дъжд, гръмотевици и светкавици. А колелата на автобуса не трябваше да излизат от широките 50 см бетонни плочи, защото останалата част от шосето беше пясък, носен от реката. Ако колата се подхлъзнаше и излезеше от плочите щяхме да катастрофираме и може би всички щяхме да загинем. Но явно имаше духовна помощ да оцелеем.

Шофьорът ни беше много опитен. Нищо не се виждаше през стъклата, въпреки че чистачките работеха непрекъснато. Милко караше по интуиция. Толкова голямо беше напрежението му, че въпреки студата, той караше гол до кръста и пот течеше по него отвсякъде.

Аз и Румяна само се грижехме детето да остане живо. Даже не поглеждахме навън. Говорехме на момчето, аз го милвах и успокоявах. С едната ръка поддържах гла-

вата му и не я оставах нито за миг, защото някое рязко и силно друсане можеше да бъде фатално. Добре, че пътят беше почти прав, а ние пълзяхме по него в продължение на два и половина часа. Пътят ми се стори безкраен, всеки миг бяхме готови да катастрофираме. Този потоп не спря, нито намалаше дори за минута. Непрекъснато молех Христос да ни спаси.

Но това дете беше истински герой. Не се разплака, не се оплака от болката през цялото време. Никога не съм виждала толкова смелост и търпение у едно малко момче.

Най-сетне стигнахме до Усогорск, видяхме отдалече сградата на болницата като мираж, като сбъдната мечта. На вратата ни чакаха санитарите с болничната носилка. Хирургичният екип с измити ръце беше готов за операция. Взеха детето от ръцете ни и го закараха в операционната, живо и в съзнание. Бяхме го спасили!

Аз и Румяна почти не можехме да ходим. Бяхме се схванали от напрежение, изтощение и страх. Едва се дотърсихме до коридора на болницата и там се свлякохме, сядайки направо на пода. И двете се смеяхме и плачехме едновременно от щастие и радост, че бяхме спасили и докарали детето, въпреки всички жестоки, невероятни изпитания.

Мисля, че това беше един от редките моменти, в който изпитах пълно щастие. Благодарих на Христос, че ни помогна да спасим живота на детето и себе си. Това е един от незабравимите - най-страшни, но и пълни с удовлетворение моменти, когато съм чувствала, че съм родена за лекар.

Когато пристигнах преди около един месец в Коми и видях фронтната обстановка на голям травматизъм и наранявания се страхувах дали ще се справя. Сега вече се успокоих. Знаех, че с Божията помощ, моите знания и умения ще се справя, мога да спасявам хора.

Колегите - лекари и сестри от болницата, ни заведоха в един кабинет, дадохме ни кафе, за да се свестим, да отдъхнем и да изчакаме края на операцията. Трябваше все пак да престоим докато дъждът намалее, за да се приберем по опасния път до Благоево.

Всички бяха смаяни, как сме успели да пътуваме в такова време и с толкова тежък случай. Разпитвахме ни как е станало нараняването.

Беше се случило следното. Явно това безстрашно руско момче имаше закрила от Бога, за да остане живо. В едно комско село, близо до р. Мезен в къщата на руско семейство, бащата се върнал през нощта много пиян и агресивен. Вдигал жесток скандал на майката и в пристъп на пиянска

ревност грабнал ловната пушка и заплашил, че ще я застреля. Детето застанало пред майката, да я защити и да спре бащата да не стреля, но той вече бил натиснал спусъка и стрелял в главата на сина си. По едно чудо куршумът отнесе само едно ухо и част от черепа, но за щастие мозъкът беше цял, незасегнат. Като видял какво е направил на сина си, бащата обърнал пушката към себе си и се самоубил.

В селото имало само млада акушерка току-що назначена, която викнали за бърза помощ. Тя успяла да превърже детето с чист пешкир - това е имала в момента. Акушерката, заедно с един млад рибар се спуснали с раненото дете в метална лодка по страшно буйната, придошла река до Благоево - най-близката медицинска служба с лекар. Как са успели да карат лодката сред потопа, гръмотевиците по клокощата река не мога дори да си представя. Но все пак, целите мокри и детето, подгизнало от вода, пристигнали в здравната ни служба.

Когато най-сетне, закарахме в болницата това безстрашно дете - д-р Стрезов, който ни чакаше с измити ръце, готов да оперира ми каза: "Д-р Кирова, в живота си, въпреки че като хирург ми се е случвало какво ли не, не съм виждал подобно нещо. Спасили сте това дете и сте го докарали с раздрънкан автобус в тоя страшен порой и то е живо и даже в съзнание. Ти си смел човек, колежке, сега вече съм сигурен, че ще се справиш тук в Коми. А и това дете е с много кураж наистина".

Операцията в Усогорск беше добре направена. След няколко дни закараха детето в Сыктывкар, където му направиха втора невро-хирургична операция. След това извършиха пластика на липсващата част от черепа в специализирана клиника в Москва. Саша се възстановил без парализа и мозъчни увреждания, почти напълно. Последствията бяха, че остана с едно ухо и не можел да движи малкия пръст на единия си крак.

Не само късмет, но и Божие благословение и помощ имаше това дете. Толкова много хора последователно се бяха включили в неговото спасяване, въпреки страшното природно бедствие!

И сега след тридесет години, сякаш отново опознавам себе си. Учудвам се от къде намерих тогава толкова издръжливост и духовни сили да преживея всичко това.

Тази бяла нощ в Далечния север може би ще остане една от най-значимите в живота ми!

Доц. д-р Иванка Кирова, к.м.н.

За по-голяма политическа тежест Европейски съюз за инициативите на приложната антропософия

От началото на месец ноември 2006 г. те "пътуват" по електронен и пощенски път до всички получатели, които можем да си представим: списъците с подписите на ELIANT. От този момент до юни 2007 г., разчитаме да съберем чрез тях най-малко един милион подписа за подкрепим политически антропософските начинания в Европа.

Някои антропософски продукти и услуги срещнаха значителни трудности през последните години. Поради хигиенни изисквания след скандала с Болестта Луда крава, бе забранено приготвянето на препарати за био-динамичното земеделие на органична основа. Детските храни трябваше да бъдат обогатявани с витамини, антропософските лекарства бяха изтеглени от продажба или зачеркнати от каталозите за услуги на здравните каси, проектите засягащи предучилищното обучение предизвикаха реакциите на валдорфските педагози – списъкът се допълва от само себе си.

Значителен въпрос

Не винаги това е резултат на лоши намерения. Във всеки случай при обсъжданията с представители на европейската администрация, представляващите интересите на антропософите чуват, че въпреки полезните им дейности, последните нямат значително влияние сред обществото. Тези обсъждания ясно показват, че антропософията е общо взето непозната или неразбрана. За сериозното ѝ възприемане като политическа сила в Европейския съюз, тя трябва да се облекне на широко признание сред населението.

От друга страна, последиците са сериозни. Нормативните задължения за лекарствата, например, струват сега толкова

скъпо, че малките и средни предприятия-производители почти или никак не могат да ги изпълняват. Към академичните пречки и регулиращите правни задължения се добави и икономическият натиск, който спъва свободата на действие.

Ако антропософските инициативи са общо взето по-скоро малки, то общият брой на всички потребители на антропософски лекарства и козметични продукти от средите на Валдорфските училища, лечебните институции и потребителите на продукти от био-динамичното земеделие достига почти един милион в европейски мащаб. Откъдето идва и голямата надежда да можем да докажем, че имаме достатъчна подкрепа. Но под каква форма? Обсъжданията в рамките на различни антропософски организации бързо изключиха решението за нова асоциация, която би се оказала тежка като администрация. Вместо това, основните участници в ELIANT имаха идеята за асоцииране просто под формата на "организация де-факто", която би могла да бъде призната от ЕС като политическа сила. От момента, в който успеем да докажем, че най-малко един милион граждани и граждани подкрепят даден проект, той добива политическа значимост, както по отношение на европейската бюрокрация, така и при сътрудничеството с други НПО и централни дружества.

На 29 юни 2006 г. в Брюксел се събраха представители на антропософските инициативи в областта на медицината /производители, лекари, пациенти/, на био-динамичното земеделие и на Валдорфската педагогика за обсъждане на Хартата на новата ЕСНПА предложена от Гюнтер Шулц и Юрген Ерденгер, при съ-редакторство на Николай Фукс, Михаела Гьоклер и Кристоф Вихерт. Същият ден Хартата бе единодушно гласувана и подписана. След одобряването ѝ от юридическо бюро относно политическата ѝ приложимост в системата на ЕС, от началото на ноември тя вече е раздадена на немски и английски, скоро ще съществува и

на финландски, френски, полски, испански и чешки /а после и на други езици/.

Съзнателно се реши антропософската идентичност да се изрази от името на съюза. Съ-учредителката Михаела Гьоклер казва, че е време "инициативите на приложната антропософия да се представят ясно и те да могат да избират заедно с други културни мрежи и централни дружества общите цели в бъдеща Европа".

Всеки може да помогне

Който желае да подчертае подкрепата си към европейско юридическо пространство, благодарение на което антропософските инициативи могат да оцелеят и да се развиват, може да го направи веднага чрез подписа си. Който, от друга страна, би желал конкретно да подкрепи този проект – чрез финансиране или чрез активно сътрудничество – може да се присъедини към ELIANT като член-сътрудник.

Петицията започва отначало от заинтересованите централни дружества, като всеки е поканен да участва в разпространението. Можете да поискате документите в бюрото на ELIANT или да ги свалите от Интернет (даже да ги публикувате на ваш сайт).

Според г-жа Гьоклер първата цел е събирането на един милион подписа от сега до лятото на 2007 г. "Далечната цел е пет до седем милиона подписа". Те могат да дойдат също и от не-европейски страни, като по този начин удостоверят световната подкрепа на приложната антропософия.

След като Михаела Гьоклер раздаде листовите за подписи по време на събирането на отговорниците в Антропософското общество и на колоквиума на училищните лекари в Гьотеанума, екземплярите свършиха много бързо.

Себастиан Юнгел

(Les Nouvelles de la Societe

Anthroposophique en France, I/II 2007)

Превод от френски - Лилия Кръстева

Среща на генералните секретари в Дорнах

Ян Борг, генерален секретар за Белгия

Както всяка година, генералните секретари се събраха през седмицата преди празника на Св. Мартин. Започнахме заседанията си с преглед на съвременното положение. Забелязва се, че Русия си служи все повече с идващи от съветския период практики за сплашване на съседните ѝ страни, които се ориентират все повече към Западна Европа. Тя оказва натиск върху

тези страни чрез депортации на национална или расова основа, чрез увеличаване на цените на газта, чрез затваряне на граници и икономическа блокада. През последните месеци Грузия бе едновременно пример и жертва на тази тактика.

Развитието на силно фундаменталистката форма на исляма ни тревожи. Това явление се появи едва от втората половина на 20-ти век. Как да гледаме на това тревожно развитие от гледна точка на антропософията? От една страна, имаме нужда от ясен поглед върху духовната посока, по която поема ислямът, а от друга страна, ние сме отговорни да се научим да се разбира-

ме. Абсолютна отвореност и търпимост към личността, ясни преценки за извращенията на религиите, включително за фундаменталисткото християнство, понякога влизат болезнено в досег.

Тема на годината

Бе обърнато голямо внимание на подготовката на темата на годината на Антропософското общество за 2007/2008 г.: Мистерийните драми като израз на сърдечното мислене. Благодарение на евритмията можехме всяка сутрин да изпитваме самите ние това, което ни показваха професионалните евритмисти, а именно как евритмични-

те форми, развити от Р. Щайнер, могат да помагат да се изразява точно езика на мистериите драми. Задачата на актьорите е да достигнат до изворите на словото. Те не могат вече да бъдат намирани по околния път на слушането и **подражанието**. Евритмията ни помага съзнателно да намираме нов начин на изразяване. Или пък да слушаме вътрешно.

Езикът на мистериите драми, които са всъщност драми на превъплъщението, не е ежедневието език. Той изразява това, което живее духовно като импулс на съдбата между човешките същества. Остава съдържанието да бъде прочетено вярно. Говорът на мистериите драми не може да бъде дешифриран само чрез постоянното му повтаряне вътре в нас или чрез опит да усетим нещата вътрешно. Това може да стане само като се чете и разбира със сърцето.

Ние вече поехме по пътя на сърдечното мислене с темите от последните две години. Тази сърдечна мисъл е ключът за достигане до говора на мистериите драми. Ако успеем да четем и разбираме мистериите драми така, тогава те стават средство на духовната наука за предаване на съдържанието на антропософията по артистичен и пряк начин. Обединяването на науката и изкуството е мисия, която Гютеанумът иска да продължи да носи. Бе отбелязано, че мистериите драми в тяхната цялост са по-малко достъпни в не-германските страни. Може би е уместно да осветлим някои елементи на Драмите: превъплъщение, вътрешно развитие, междуличностни съдби... В същото време сме загрижени да не се достигне до прекалено теоретичен подход. Къде в Мистериите драми намираме опорни точки, подпомагащи по-доброто разбиране на събитията в непосредствено то ни обкръжение или в света?

Недоволството и задоволството като фактор на еволюцията

“Не аз, а Христос в мен”

Както изразът предполага, между „аз“ (мен) и „Христос в мен“ има разлика. И по силата на тази разлика недоволството и доволството като човешки атрибут са неотменна функция на един несъвършен „аз“ - нашият човешки аз. В този смисъл, недоволството може да има полезен и вреден аспект.

Полезно е недоволството, което се поражда от осъзнаването на едно несъвършенство на собствения аз. Респективно,

Животът на Обществото

След това разгледахме “развитието на душевния живот в Обществото”. Бяха обсъдени три елемента. Отначало Рон Дънсълман изнесе отчет за дейността в “ате-лиетата за медитация” в Холандия. Даде ни задача да си разкажем в малки групи как работим с упражнението по ретроспекция. Андерс Кумландър разказа как възпитанието на мисълта, на чувството и на волята дава забележителни резултати във Валдорфските училища в Швеция. Проучване на проф. Бо Дахлин в университета в Карлстад показва наистина, че в сравнение с учениците в другите училища, учениците от Валдорфските училища доказват наличие на по-голямо чувство за отговорност в обществения живот и спрямо околната среда. Учениците от Валдорфските училища се разграничават от расистки изказвания и се отличават с търпимост спрямо маргинални групи в обществото. Във Валдорфските училища има по-малко агресивност и заплахи, а разликата в поведението между момчета и момичета е по-слабо изявена. Накрая, проучването показва по-голяма склонност към работа над себе си, към вътрешно развитие сред бъдещите преподаватели по Валдорфска педагогика.

Зийя Цимерман ни попита дали по време на събранията на членовете внимаваме за културата на нашия собствен душевен живот и душевния живот на другия? Разпознаваме ли към кои течения принадлежат другите? Как приемаме нови членове? Често хората са привлечени да участват не от съдържанието на материала, а от начина, по който се провеждат събиранията.

Тематични групи

Въпросът за тематичните групи изплува периодично. Той изразява загрижеността за връзката на Обществото и вдъхновените от

антропософията професионални области. Всички те работят със сила и убеденост за осъществяване на културното влияние на антропософията в обществото. Впрочем, при основаването на Антропософското общество през 1923 г. ни бе поверена задача: става въпрос за образуване на нова и свободна общност, с която може да се свърже съществото антропософия. С общата работа в обществото можем да създадем съсъд, благодарение на който съществото антропософия може да стане активно на Земята. Как можем да работим заедно? Генералните секретари отнасят този въпрос в своите страни.

Кратки информации

През последните години има предаване на щафетата сред генералните секретари и тази традиция продължава през тази година. Сю Симпсън представлява сега Нова Зеландия. Естер Герстер заменя Отфрид Дьорфлер за Швейцария. Филип Мартин и Ан Друит заменят Ник Томас за Великобритания.

Подготвя се изложба на Жозеф Бойс. Тя ще се състои от май до август 2007 г. в Гютеанума.

Работи се по идеята да направим “Anthroposophie *Welweit*”, месечното приложение на “*Das Goetheanum*”, достъпно за всички членове в света.

Докладът за дейността на Антропософското общество бе преведен на холандски и на 15 други езика, което бе оценено високо.

Следващата среща на генералните секретари ще се състои във Виена в средата на януари.

(Les Nouvelles de la Societe Anthroposophique en France, I/II 2007)
Превод от френски - *Лилия Кръстева*

преодоляването на едно собствено несъвършенство поражда едно полезно задоволство.

Недоволството става вредно тогава, когато се заблуждаваме, че неговата причина се крие в несъвършенството на другите азове. В този, втория случай, вместо да ни подтиква да изправим собствените си несъвършенства, недоволството (или по-скоро заблудата) ни кара да се опитваме да изправяме несъвършенствата на другите. Всички знаем, до какви резултати води това.

Или да го кажа по друг начин - негативите, които понасяме във връзка с недоволството, се пораждат не от самото недоволство като такова, а от илюзиите, които си създаваме за причините на недоволството.

И обратно, когато се освободим от илюзиите, недоволството се превръща в полезен фактор на еволюцията.

В този смисъл, смирението представлява процес на осъзнаване, че причините за всяко недоволство се коренят в собствено то ни несъвършенство. Обратно, гордостта представлява илюзия, че нашето недоволство се поражда и причинява от чуждото несъвършенство.

Когато един „аз“ се освободи от илюзиите си във връзка с недоволството, тогава отношението му към другите азове прераства в любов. В това число и към себе си и към Бог като азове. По тази причина любовта, която един „аз“ изпитва към другите азове, не зависи от степента на съвършенство на другите азове, а само от

неговата собствена. А Бог, като абсолютен и съвършен Аз, изпитва абсолютна любов към всички азове.

Недоволството във връзка с щастието

Да си щастлив означава да си доволен от външната реалност и недоволен от собствената си вътрешна същност. В такова състояние човек е в съзвучие и хармония със строежа на макро- и микро-космоса, за които има обективно възприятие и себе-възприятие. Обратно, когато човекът е доволен от себе си (счита се за съвършен) и недоволен от външния свят (счита го за несъвършен), тогава човек е нещастен. Причината за това положение на нещата е, че в единия случай човек се опитва да приведе себе си в хармония с макрокосмоса, което е напълно в рамките на неговите възможности, а в другия случай се опитва да приведе макрокосмоса (Бог) в хармония със себе си, което е напълно извън рамките на неговите възможности (поне на настоящия еволюционен стадий). В този втория случай обективната невъзможност води до там, че всички начинания на "съвършения" човек завършват с провал. А представите си колко е депресиращо да си така съвършен и да не можеш да доведеш до успешен завършек нито едно свое начинание. От друга страна, представите си колко е удовлетворително за един несъвършен човек да осъществи плановете си. Разбира се, несъвършеният човек не може да реализира всичките си планове, а само някои, но това не му тежи, защото той знае, че не е съвършен и търси и използва всяка възможност да се поучи от грешките си и да ги изправи. И често се случва така, че едни провалени планове биват успешно реализирани след внасяне на необходимите корекции. Съвършеният човек обаче сам изключва за себе си такава възможност, тъй като неговите планове са "съвършени" и съответно не подлежат на корекция.

Невъзможността човек да удовлетвори своите пориви, да реализира своите планове за настоящето и бъдещето представлява унижение на човешката воля. При това, тук не става въпрос за наложено отвън унижение под формата на наказание, а просто човек сам поставя собствената си летва на непостижима за него в дадения момент височина. Казвам "в дадения момент", защото по принцип Бог така е създал човека, собствения си син, че не съществува такава нещо като непостижима за него височина. И човекът е запазил инстинктивен спомен за този факт при слизането си от духа в материята и тук продължава да изисква полагащото му се място. Това добре, но човекът е забравил или може би все още

не е научил, че за постигането на една или друга височина е необходимо да бъдат положени определени усилия, а в материята това отнема и време. Силата, която човек трябва да приложи за извършване на определена работа, за реализиране на волята се нарича любов. От тук следва, че човек е свободен (реализация на волята) според мярката на любовта, която може да породи от себе си.

По този повод Апостол Павел казва: "Ако говоря с човечески и ангелски езици, а любов нямам, ще съм мед, що звънти или кимвал, що дрънка. И ако имам пророчество, и зная всичките тайни и всяко знание, и ако имам всичката вяра щото и планини да премествам, а любов нямам, нищо не съм." (До Коринтяни 13:1) Тоест, ако говоря, а любов нямам, не говоря аз от себе си, а друг говори чрез мен, както и медта не звънти от себе си, а защото я удрят отвън. И ако планини премествам, но любов нямам, силата за преместването не е от мен, а от друг някой и аз не съм свободен да местя планините по собствено усмотрение.

Бог, като родил своите деца (нас), кредитирал ни е със своята Любов и благодарение на божията любов ние сме били способни да постигаме висините на Райската градина. Аналогично, майката носи на ръце новороденото си дете, но както умната майка трябва да остави детето си само за да се научи да ходи, така и Бог ни е оставил сами, за да се научим да пораждаме любовта от себе си. Отбити от цицката на Божията Любов, райските висини са останали непостижими за нашите младенчески сили и ние сме потънали в материята. И както житното зърно, погребано в пръстта, развива в себе си силата да се издигне към слънцето и към нов живот, така и ние, потънали в материята, трябва да породим в себе си силата на любовта, чрез която единствено сме в състояние да се издигнем отново до райската градина и безсмъртието. За да ни подпомогне в тези ни усилия, Бог е изпратил при нас нашия по-голям и първороден брат Христос, да ни учи и води в пътя.

И да се върнем на темата за щастието и нещастieto. Погледнато от този ъгъл, нещастieto и страданията на съвременните хора се пораждат от това, че те се опитват да постигнат божественото битие не със силата на собствената си любов, но по милост отвън. Но това не може да стане, защото нашият любящ Отец иска да ни възпитава не като просяци и готованци, а като пълноправни и суверенни Негови синове, които един ден да наследят царството Му. За да постигнем това, ние от своя страна ще трябва да се потрудим. За тези, които разбират това, трудът е песен и те са щастливи. За онези, които не разбират, трудът е

мъчение и те са нещастни.

Недоволството във връзка с хумора

Голяма част от нещата, които казахме за недоволството и доволството могат да бъдат проследени и във връзка с хумора.

Когато човек осъзнае едно собствено несъвършенство като причина за недоволството си, той може да реагира по два начина. Единият начин е да положи всички усилия да се поправи, което го издига над несъвършенството и вече от тази позиция човек е в състояние да се посмее над себе си. Другият начин е си каже: "Е, какво да се прави, такава ми била съдбата, ще се търпи!" При този избор на човек не му остава нищо друго освен да започне да оплаква "злощастната" си съдба, а от тук и плачът. В този случай смехът има оздравително, а плачът разрушително въздействие върху аза.

Когато човек се заблуждава, че причина за неговото недоволство е нечие чуждо несъвършенство, невъзможността и безсилието за изправяне на чуждите несъвършенства водят отново до разрушителен за аза плач.

Когато човек обективно наблюдава чуждите несъвършенства, също има два основни варианта за реакция. Единият вариант е да се поддаде на илюзията, че той е по-съвършен, от което да изпита егоистично задоволство и да се надсмее над чуждото несъвършенство. При другия вариант човекът вече е преодолял в себе си наблюдаваното несъвършенство и това поражда в него чувство на разбиране и състрадание. В този случай смехът има разрушително, а плачът оздравително въздействие върху аза.

Разбира се, тук нещата са представени твърде схематично и полярно, докато животът е изпъстрен с неизброимо богатство от вариации.

Васил Назъров

От 2-ри до 6-ти април се проведе поредният модул от професионалния семинар за подготовка на валдорфски учители.

* * * * *

Началният курс по евритмия в София с ръководител Деян Димитров, започнал на 10-ти март т.г. се провежда успешно и ще продължи до месец юни.

* * * * *

През м. март и април в София се проведе серия от беседи с родители на тема "Валдорфската педагогика".

Още една стъпка навътре в необозримия свят на Валдорфската педагогика

(2 - 6 януари 2007 г.)

Радост и ведрина изпълват душата като си помислим как поради тайнствени неведоми пътеки поредният модул на професионалния Семинар за подготовка на валдорфски учители бе разположен точно във втората половина на святите коледни дни и нощи, която се отнася за бъдещето. С умерена, но сигурна стъпка Валдорфската инициатива крачи към това така желано бъдеще. С трепетни сърца изпълнени с въпроси и очакване, от близо и далеч се отправиха участниците – преподаватели и курсисти – към мястото на срещата – закътаното хотелче на “Информа-Интелект” в Студентски град. Тази задружна общност щеше да прекара една седмица от сутрин до вечер заедно в богатия, изпълнен с творчество и предизвикателства свят на Валдорфската педагогика.

Сътрудниците – преподаватели, преводачи, организатори – са вече там. Величка поздравява всички с добре дошли и им благодари за присъствието. Буйнокоста, усмихната Детелина раздава нотите и първият ден започва с песни, както всеки път.

После, след кратки организационни уточнения, пред всеки изниква тетрадка, а на дъската се изправя добре познатият ни Ян Нет с темата на лекцията си – “Рубикон”. След като ни превежда през историята от където произхожда тази дума, той ни повежда в дълбините на детската психика и поведение, на взаимоотношенията между дете и възрастен, на постепенното събуждане на детето и отърсването му от предрожденото минало и прозирането в бъдещето. Около 10-та си година детето минава рубикона и както казва лекторът, “златното яйце, в което е живяло се разпуква” и то мъчително-драматично преживява новото си раждане и “залеза на боговете”, т.е. авторитета на родители и учители. За да може детето да запази способността си по-късно в живота да изпитва благодарност, на тази възраст трябва да му се даде свобода.

Продължаваме занятията по групи – детски учителки с Шейда Айсел (Германия) и начални – с Ян Нет (Холандия). Темите на началните учителки са: роден език и рисуване на форми в IV-ти клас. Всичко във валдорфското училище се прави от гледна точка на човекознанието.

Рисуването на форми става съобразно степента на развитие на физическото тяло. Според основния педагогически закон, за

изграждането на всяко от телата работят сили от по-висш план. Така, физическото тяло се изгражда и оживява от формиращите сили на етерното тяло. Но физическите форми се създават от нещо течено. Ако етерните сили се оттеглят прекалено рано, физическото тяло ще се втвърди преждевременно и вече няма да бъде способно да се развива. За да протича правилно развитието на физическия организъм на детето до 7 годишна възраст, освен че тези сили не трябва да се ангажират с интелектуален труд, е необходимо детската учителка да има много силно пластическо присъствие с етерното си тяло.

След 7 годишна възраст, когато физическият организъм е оформен в общи линии, част от етерните сили се насочват към душевното и започва да се развива представното мислене. Тогава може да се започне рисуване на форми, защото в първи клас не се работи с чисто мислене, а с образи. Ако още на 3 годишна възраст научим детето да рисува триъгълник, т.е. абстрахираме действителността, то се научава, но не може да го прави органично и тогава отнемеме от етерните му сили, които би трябвало да продължат да формират органите. Затова не трябва да обучаваме децата изкуствено, иначе те се превръщат в маймунчета, които по-късно стават сухи възрастни. Когато се рисуват форми, човек трябва много добре да се запознае с етерните сили в тях, да ги намира, да ги упражнява, да ги развива и така постепенно да навлиза в тях. Започва се с права линия, после крива линия, кръг, лесни форми, после във 2-ри клас се появява симетрия, в 3-ти клас се упражнява, в 4-ти клас се рисуват плетеници, вече с използване на мисловни сили и т.н. Самата работа започва с най-разнообразни движения в пространството и едва когато децата са си създали представа във въображението, се рисува абстрактната форма. Така се изработва способността човек да разбира мислите на другите хора и да разбира как се формират мислите въобще.

Освен това, началните учителки учат какво да правят по роден език в 4-ти клас с разказите от древно-скандинавския епос “Едда”, които се разказват, играят, упражняват и т.н. Всеки курсист разказва част от “Едда” като създава много образи и сравнения. Защо “Едда”? Разказите в нея са много живи, а накрая се стига до героите и борбата между злото и доброто чрез образи и чувства. От нея може да се черпи материал и за работа по математика, език, рисуване и т.н. Освен това, на тази възраст децата се чувстват много самотни и започват да си задават въпроси като: Кой ни е създал? Кой е създал света? Земята?

От къде идваме? В разказите на “Едда” на всички тези въпроси се намират отговори в образна форма.

В началната степен на обучение, след 7 годишна възраст, когато етерното тяло вече се ражда за самостоятелен живот и е необходимо да се развива по-нататък, е изключително важно учителят да притежава много добре изградено и структурирано астрално тяло, за да помага за правилното развитие на етерното тяло и за правилното приложение на жизнените сили в децата.

На семинара много се говори за педагогическото майсторство, за вътрешното развитие на учителите и научените неща се изпробваха на практика.

Пред всички бе изнесена лекция за рисуването на форми (Ян Нет), както вече споменах. Шейда Айсел говори за “Салутогенезата и Валдорфската педагогика”. Салутогенезата е наука, която се занимава със здравето, което може да се стимулира, когато владеем една добра педагогика, когато съблюдаваме целостта на човека според човекознанието, за да се получи съзвучие и то да се запази за цял живот. Във Валдорфската педагогика тази тема съществува от 80 години, а в публичното пространство е открита отскоро по модерен начин. В търсене на отговор на въпроса защо човек се разболява, някои учени са стигнали до Валдорфската педагогика, която е оздравяваща педагогика. В салутогенезата се поставя въпросът: “Как възниква здравето?” В изследванията се е стигнало до прозрението, че съществува чувство за свързаност, което всеки човек носи в себе си. То се развива непрекъснато като се подразделя на следните способности:

- да разбираме
- да различаваме между смисленост и безсмислие
- да се владеят нещата, работа с нещата

До това се е стигнало при Пиза-изследванията и са се търсили паралели с Валдорфската педагогика. Според Рудолф Щайнер в стари времена на възпитанието се е гледало като на процес, който води до оздравяване. Всеки човек, макар и малко, е болен в дадено отношение и възпитанието е задействало този оздравителен процес. Посветените от стари времена са знаели, че само възпитанието помага на човешкия живот, защото още с раждането той започва да умира.

Задачата на Салутогенезата е да помогне на човека да стигне до здраве – индивидуално и социално. Валдорфската педагогика може да бъде извор на здраве. Тя се стреми да запазва и развива усещането за цялостност. Детето се ражда с воля за разбиране, но в това трябва да се включи

съзнанието. Способността да разбирам себе си и света означава да имам познание за себе си, но и за ситуацията, да се поставям на мястото на другите хора. Това може да се запази и да се осмисли в младежка възраст, а чрез социалните процеси можем да изживяваме смислеността и безсмислието. Може да се научим да се справяме със социалните процеси. За тази цел трябва да можем да преработваме, да обработваме нещата. Иначе ще стигнем до отчаяние.

Какво ще се случи, ако хората нямат тези 3 способности?

▣ Ако детето не се научи да общува с хората, то става аутсайдер и отпада от общото.

▣ Ако не преживее смислеността на света, израства като човек, който не се интересува за нищо, дори от себе си, на когото не му пука от нищо и смята, че всичко е безсмислено, т.е. той става безполезен човек.

▣ Ако не се ориентира, не се справя с нещата от живота, човек или се самоубива, или попада в психиатрията.

Разбирането се заменя с отдръпване и примирение, слаба воля, остава се в хаоса. Валдорфската педагогика може да преодолее всички тези проблеми.

Шейда Айсел изнесе още една лекция за "Значението на езика", като проследи произхода му от звуците на духовния свят и песенния език, връзката му с мисленето и вървежа (вървеж-движение: жизнен етер; говорене-дишане, движение: звуков етер; мислене-вътрешно движение: светлинен етер), връзката му със слушането (при мисленето органът е мозъкът, но се мисли с коляното; при слушането органът е ухото, но се слуша с крайниците). При изоставане в развитието трябва да се лекуват смущенията във всяка една от тези дейности. Сетивото на говора е свързано с Аза, а Духът на езика е народностният Дух, но той е също и в аза на човека. Един малък практически съвет. Валдорфската педагогика казва: когато имате проблем с някого, мислете заедно с него, после говорете мислено с него, после говорете с него.

Гюнтер Луфт (Германия) изнесе лекция

за цветовете, проследявайки най-общо създаването на човека като четвърта йерархия и учението за цветовете на образа по Рудолф Щайнер. Още от самото начало на семинара (преди повече от 2 години) той води занятията по моделиране (с глина). Във всички задачи, които поставяше, той ни предизвикваше към творчество с цел да развиваме творческите си способности, а оттам и способността да реагираме творчески в необичайни ситуации. На този семинар Гюнтер Луфт ни предложи да изработим ваза, която да не прилича на конвенционалните вази, като тръгнем от основната форма – цилиндъра. След като го издигнахме съвършено правилен и възможно най-висок, той ни прикани да си представим какво ще работим по-нататък като знаем какви цветя ще сложим във вазата. Трябваше да изходим от действието на полярностите като издирим в света нещо подходящо – място, където работят полярности. Всяко нещо трябва да има концентрирано начало и уравновесено разгръщане. Например, протичането на денонощието: мрак – здрач – светлина – здрач – мрак. В живота ние непрекъснато се срещаме с противоречия, които се мъчим да уравновесяваме. Да открием противоречия, които формират единство: болест – здраве, умора – бодрост, студ – топлина, тъга – радост, тихо – шумно. Да помислим за познатото и междинно състояние, когато се борим. Борба е необходима, когато нещата не са самопонятни и трябва да се борим за тях, ако искаме да бъдат въобще някакви. Ако двете полярности се срещнат много бързо, получава се конфликтна ситуация – буря, вихрушка... Трябва да се работи много внимателно и все по-бавно и съзнателно. Трябва да наблюдаваме душевните си изживявания в процеса на работа и да се получи съответствие между формата на вазата и цветята, защото... "Красотата е отпечатъкът на Космоса във физическото земно същество с помощта на етерните сили" /Р. Щайнер/, които струят от пръстите ни в глината. Като заключение трябва да оформим пространството вслушвайки се

във вътрешното и външното пространство, ослушвайки се за помощ от някъде, от йерархиите например.

"Разумът се събужда за истински живот едва чрез изкуството. Чувството за дълг узрява, едва когато импулсът за действие се развие в свобода чрез художествено то и овладее материята. Художественият усет при възпитанието и обучението внася душа в училището. Той внася сериозност в радостта и придава характер на радостта. Чрез разума ние само разбираме природата, но тя оживява, едва когато развием художествен усет." /Рудолф Щайнер/

Занятията по евритмия бяха водени от Деян Димитров – българин завършил и живял в Германия –, който като начало изнесе лекция за произхода и същността на евритмията. Как евритмията, чиято главна цел е да укрепва жизнените сили на децата, се проявява във валдорфското училище; как се постига живото мислене, необходимо за преодоляване на втвърдяването; как етерното навлиза в мисленето; как да се научим да разчитаме архетипните образи – това бяха някои от поставените въпроси. И тъй като само в бъдещето човек може да реагира живо, трябва да се научим да пренасяме миналото в бъдещето и да работим в настоящето. И всъщност евритмията търси начин на движение, което е в постоянен конфликт. Живеене във вътрешен конфликт. Нещата са живи, когато са в процес, а ако искаме да посрещнем нещата в процес, трябва да изтърпим процеса. Става въпрос да се предаде процесуалното мислене в движението – базата на евритмията. Правиха се упражнения за разчитане на праобразите и осмисляне на отделните елементи на евритмията.

Последният ден беше посветен на презентации на наученото и пленум-обсъждане на цялостната работа.

Така завърши този модул от Валдорфския семинар, който доведе до ново задълбочаване във Валдорфската педагогика и на връзките между всички участници.

Светла Бисерова

С поглед в бъдещето

„Важно е, когато тръгвате да правите нещо, да си отговорите на въпроса „защо искам това“. Този съвет, отправен към нас, участниците в семинарите „Валдорфска педагогика“, все по-често занимава мислите ми. Думите, които цитирах в началото, са на Шейда Айсел, един от нашите лектори-гости от Германия. Въпросът е исконно човешки и тъкмо поради това и антропософски. Когато тръгнах към тези семинари,

а сигурно и други като мен, бях водена от въпроси, които засягаха моето израстване и развитие като човек. Те се преплитат с темите, които са свързани с отглеждането и възпитанието на моите деца. Семинар след семинар слушахме нашите лектори, изпълвайки се с нарастващо учудване и удивление при откриването на неподозирани връзки между нас, хората и духовните светове. Познанието, което събирах с помощта на Шейда Айсел, Гюнтер Луфт, Ян Нет, Мариан Руст, събуди у мен едно плахо разбиране за заобикалящия ме свят, за това,

което се случва с децата ни. Казвам „плахо“, защото всеки, който е тръгнал по пътя на духовното себепознание, знае колко бавен и нелесен е този процес. Трудно ми е, но съм сигурна, че импулсът, който ми дадоха тези хора е много мощен. И сега отново ще се върна на въпроса, с който започнах. Вече знам, че можеш да учиш, да възпитаваш децата изпълнен с уважение и любов към техните личности и този процес да носи радост и удовлетворение на двете страни. Така, както това се прави във Валдорфските детски градини и училища. Наскоро слу-

шах интервю с Магдалена Малеева. В него тя цитира един учен, който изказва хипотеза, че не е далеч времето, когато младото поколение ще се държи дискриминационно спрямо по-старите поколения. И това отношение ще бъде провокирано от факта, че сме имали знанието какво се случва днес с природата, с децата ни, а не сме се опита-

ли да направим макар нещо, което е било в нашите сили и възможности. В България вече има достатъчно хора, вярващи, че Валдорфската педагогика, базираща се на основите на общото човекознание, е педагогиката на бъдещето. Смятам, че по-лесно бих си простила грешките по пътя на създаване на такова училище и детска градина,

отколкото ако изобщо не се опитахме да го направим. Моите усилия ще прибавя към усилията на екипа, който с изключителна воля работи за това тази есен да отвори врати първата Валдорфска детска градина у нас. Пожелайте ни успех.

Анриета Далова

Едно незабравимо лято в Холандия

През юни 2004 г. имах щастието да гостувам на Мариан Руст в Хага.

Днес искам да споделя с читателите на "Антропософски Вести" спомените и впечатленията си от училището, в което тя ме заведе. Сравняването на педагогическите принципи прилагани във валдорфската детска градина с работата в нашите предучилищни детски заведения се налагаше на вниманието ми през целия престой от 2 седмици.

Всяка сутрин валдорфската учителка приемаше децата лично в 8:30 ч. Посрещнатите деца сядаха в кръг до нея и тя започваше да свири на арфа. Всяко дете носеше

играчка от дома си, а едно дете минаваше със кош покрай всички и събираше играчките. Обучението беше полудневно, всяка група се състоеше от 20 до 24 деца на различна възраст от 4 до 6 г. Денят започваше с разговор за слънцето, цветята и събуждането на природата, след което децата се разделяха на малки кръгове, едни от които играеха в куклената къща, други перяха дрешките на куклите, а трети продаваха и купуваха продукти в малък магазин.

Тук искам да отбележа, че градината е разположена в дворчето на училището с многобройни дворни съоръжения, изработени изцяло от въжета и дърво. Четвъртата група, която се състоеше изцяло от момчета, строеше къщичка за куче от парчета дърво.

Всеки ден в 10 ч. шестгодишните деца отиваха на допълнителни занимания за

предучилищна подготовка, а останалите се събираха в кръг и пееха.

На българския учител му прави силно впечатление, че от една дейност към друга се преминава с песен: с песен се прибират и с песен излизат навън, с песен дежурните деца подреждат масата, с песен събират играчките. Денят завършва на открито с песен и приказка. Всеки ден децата играеха на двора поне един час с пясък и вода сред растителност и природа.

Присъствах и на детски рожден ден, видях как учителката лично изработи на ръка подаръка на малката рожденичка, а през целия ден съзнателно я поставяше в общите занимания така, че тя да се почувства по-значима...

*Даниела Генова,
Директор на 8-ма ДГ "Българче",
Стара Загора*

Коледният импулс

Коледа и 13-те Свети ноци изглеждат сякаш безвъзвратно отминали, но импулсът, който те могат да дадат на търсещата душа, продължава. Тази година за втори път една група в София, която нарастна от 9 на 13 души в сравнение с миналата, се опитахме да изживеем заедно по нетрадиционен начин тези изпълнени с дълбок смисъл дни и ноци. Част от работата, която осъществихме по свободна воля, основана в сърцето и насочена от главата беше избор на тема, върху която да съсредоточим изживяванията си. Бих искала да споделя темите, защото те са показателни за богатата палитра от душевни вълнения и интереси на нашето съвремие:

- Апостол Павел и Павловото християнство
- Шестте придружаващи упражнения като път за развитие на сърдечното мислене
- Формирането на морала
- Тъмен и светъл Зодиак и работата на Йерархиите в него
- Христос и човешката свобода от гледна точка на Антропософията и нашето съвремие
- Изтокът в светлината на Запада
- Фантомът на човека
- Дванадесетте добродетели и връзката

им с Духовните йерархии

- Духовното значение на болката и страданието
- Недоволството и доволството като фактор на еволюцията
- Пътят към вътрешния мир – път към световно щастие
- Каляване на волята
- Четирите темперамента

Всеки обagri темата със своята индивидуалност и човешка топлина. Едно от най-хубавите изживявания е да изслушаш темата на приятеля си и да се потопиш в трепета на неговата търсеща душа. Това активно изслушване доведе и до две предложения, които естествено продължиха Коледния импулс. Едното ни насочи да потърсим съзнателно връзка с духовното същество, закрилящо групата ни, да се опитахме да го изградим като образ и присъствие на нашите срещи. Другото засегна дълбокото желание на всички да работим по-задълбочено върху всяка добродетел и да споделяме резултатите от работата си. А може би най-ценното от нашия кръг е именно по-голямото доверие, породило се в Коледните дни и ноци, което продължава да работи като стимул за съвместна работа.

*Диана Ботушарова,
Цветница, 2007 г., София*

ПОКАНА

за

Великденски празник

Скъпи приятели,

Група "Михаел" кани всички членове и приятели на Антропософията на Великденски празник на втория ден от Възкресение Христово – 9 април (понеделник) 2007 г. в залата на бул. "Раковски" №112 на 1-ви етаж. Празникът започва от 11:00 часа, а празничната програма включва:

1. Лекция от Радослав Радев
2. 100 години от Мюнхенския конгрес – кратка беседа от Мариана Николова
3. Разговор в кръг на тема "Сърдечното мислене като път към Възкресението"
4. Ако някои от гостите биха желали да обогатят програмата по някакъв начин, ще имаме достатъчно време за това.

Използваме случая да съобщим на членовете на Обществото, че по време на празника ще могат да платят и членския си внос.

Очакваме ви!

ПРЕД ПРАГА НА ПЪРВАТА ВАЛДОРФСКА ДЕТСКА ГРАДИНА В БЪЛГАРИЯ

“Детето трябва да се приема с благоговение, да се възпитава в любов и да се пуска на свобода.” Така формулира основния принцип на валдорфската педагогика нейният основател Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.), австрийски педагог, философ и духовен изследовател. Не случайно педагогиката на Щайнер се нарича още “изкуство да се възпитава”. На валдорфския педагог се предоставя свободата и огромната отговорност да обучава възпитавайки, ръководейки се от антропософското духовно-научно познание за човека. Всяко дете се приема като уникална индивидуалност със собствени пренатални опитности, специфични заложби и способности в настоящия живот. Поради това педагогът помага на всяко дете да се разгърне в целия си потенциал като свободна, творчески създадена и социално отговорна личност.

Възпитателната и образователна програма е структурирана според естествения космически и човешки ритъм. Обучението е чрез изкуство, работи се с естествени материали. Детските градини и училища са обзаведени според спецификата на възрастта и духовните принципи. Основното, което отличава валдорфската педагогика от традиционните или т. нар. “алтернатив-

ни” педагогически, е медитативната работа на педагозите с децата, заложена според антропософското човекознание. Подобен педагогически път на работа води до “чудеса”.

Валдорфската педагогика е възникнала преди 85 години и вече се е наложила в образователните системи на близо 80 страни по света. През последните 17 години в бившите социалистически страни възникнаха близо 100 валдорфски учебни заведения, като само в нашата съседка Румъния има вече 39 детско-градински групи и 10 училища, работещи по валдорфската програма.

България е част от това световно педагогическо движение от 2002 г. чрез сдружение “Приятелите на валдорфската педагогика”. С подкрепата на няколко международни организации се провежда тригодишен професионален семинар за подготовка на валдорфски учители, който ще приключи през лятото на настоящата година. След успешната едногодишна съботно-неделна игрова група и двумесечна целодневна лятна занималня, организирани от Сдружението, назрява необходимостта от създаването на първата постоянна валдорфска детска градина. Нейното откриване с две групи деца се предвижда за м. септември 2007 г.

Наемането на подходяща сграда, обзавеждането ѝ, осигуряването на материали за началната работа, както и подготовката на родителите за тази нова за България педагогика, превеждането и издаването на специализирана литература, работата с обществеността, и пр., изискват много финансови средства, с които Сдружението не разполага в необходимия размер в момента. Затова ще бъдем благодарни на всеки който би спомогнал за финансиране наема на сградата за първите 3 месеца (общо 3600 лв.), през които ще се извършват ремонтни и подготвителни дейности, за да може първата в България валдорфска детска градина да отвори врати в началото на месец септември 2007 г.

Сдружение “Приятелите на валдорфската педагогика”

За банкови преводи:

Банка: DSK AD FC Sofia 3; Dondukov 5
(02) 000 000 000 8957558 BGN

Сметка: 1041973909
(02) 000 000 000 8957558 BGN

Код: 30021033

BIC: STSABGSF

IBAN: BG 16 STSA 93000008957558

Приказката за спящата красавица

Трудно може да се намери по-красив израз на цялата човешка еволюция от приказката за спящата красавица. Разгледана в истинска дълбочина, тя ни издига към величествените върхове на човешкото познание, до самия смисъл и цел на Земяното развитие.

Приказката започва с това, че на краля и кралицата им се родило дете - малко момиченце, което един ден щяло да стане принцеса. Бащата на детето - това е вечният принцип на Отца, първопричината и Творецът на всичко във Вселената. А принцесата е човешката душа като Негово творение и дете. Кралицата - т.е. майката - е Майката Природа, или физическият свят. Принцесата е тяхното дете, тя съчетава различните им качества - съединява земния с божествения свят, свързва материята с Духа. На бала по случай новата рожба били поканени само добри орисници - съдбата и висшите сили били благосклонни към принцесата. Те я орисали с всичко най-хубаво - с красота и доброта, със щастие и любов. Така някога Висшите Йерархии, сътворяващи човека, са предвидили в разви-

тието си той да има всичко най-прекрасно, всичко божествено в Космоса. Но по средата на бала дошла черна фигура, от която всички се страхували и която отбягвали - злата магьосница. Тя не била поканена, но решила да се намеси и да провали съдбата на малкото дете. Нима това не е Луцифер, който се намеси в човешката еволюция и промени всички планове за нея? И злата магьосница наредила: когато стане на 16 години, принцесата да убоде пръста си и да умре. Или с други думи - когато човекът стане готов, Луцифер ще се намеси и ще прекъсне връзката му с божествения свят, или в духовен смисъл - ще го убие. Принцесата ще убоде пръста си... При убождане обикновено изтича кръв. Кръвта е символ на човешкия Аз, а да изтече кръвта означава човекът да изгуби своя Аз, своя най-висш принцип, да изгуби онова, което го прави човек в истинския смисъл на думата. Ако това се случи, то човек не просто ще умре - тогава умира човешкото в човека. Но за щастие добрите орисници - или Висшите Йерархии - макар и да не успели да предотвратят това напълно, все пак намалили проклятието - те предопределили принцесата да не умре, а да заспи. Човешката душа нямало да умре, а щяла да заспи, да понижи съзнанието си, да бъде свързана с духовния свят без да го съзнава, да спи

по отношение на висшата реалност. И така човешката душа заспала за векове. И както принцесата е спяла защитена в своя замък, така и душата на човека била окована във физическото тяло. То било замъкът, в който бил затворен човека, който едновременно го пазел, но и го принижавал в материалния свят.

Един ден след много години, сякаш изпратен от Провидението, близо до замъка минал млад принц. През тези векове около замъка била израснала гъста и трънлива гора, и вече всички били забравили, че в нея има замък. Дали тази гора не са всички пречки в съвременния свят, разделящи душата от Духа? Или се показва това, че хората обръщали толкова внимание на тялото, че въобще забравили за съществуването на душа в него? Но младият принц преминал гората, извървял трънливия път до замъка и влязъл в него. Кой бил този млад принц? Младостта е символ на живота, т.е. той е имал в себе си живот. А това, че е принц - какво означава? Принцът е царски син, синът на владетеля. Синът на Владетеля на целия Космос, това е Божият Син, Животворящият Логос, Когото ние наричаме Христос. Той извървял тежкия път до човешката душа - слязъл от Небесата, преминал през всички трудности и страдания и дошъл да я спаси. Принцът влязъл в

замъка и събудил принцесата с целувка. Христос преодолел физическото тяло и събудил човешката душа за нейния божествен първообраз, отново ѝ върнал онава, което ѝ принадлежи – висшето съзнание за духовния свят. С целувка – т.е. с любов, с безкрайната любов на Бога, която никога не ще премине. И след това те се оженили

и живели щастливо до края на своите дни. Синът се венчава за човешката душа, слива се с нея, изгражда неразрушима връзка с нея и я прониква изцяло, през всичките ѝ дни до свършека на света.

Понякога се удивляваме на народния гений, който в една приказка е събрал неизмерима мъдрост, върховно познание и

велики истини. И всичко това по толкова чудесен начин, сякаш някой Бог на мъдростта е проявил съжаление към хората и им е дал тази приказка – като искра в мрака на времената – за да могат поне малко да усетят величието на Духа.

Радослав Радев

Тема за работа през 2007/08 година

Пътища за развиване на сърдечното мислене чрез практикуване на медитация и изкуство

Свързващи сили

Като продължение на мотива “мислене със сърцето”, темата на тази година разглежда вътрешната връзка между медитация и изкуство – елементи, които ни водят отвъд прага и ни връщат в живота.

Творящата светлинна същност сияе през широкия простор, изпълвайки света с живот.

Благословията на любовта излива топлина през вековете, вестейки откровението на всемира.

Духовни пратеници свързват творящата светлинна същност със откровението на душата.

Когато с двете свърже човекът истинската своя същност, в духовни висини ще заживее.
“Портата на посвещението”, Сцена 3

Творящата светлинна същност сияе от човек към друг човек, за да изпълни с истина света.

Благословията на любовта душата стопля в друга, за да създаде блаженството на световите.

И пратеници на духа обединяват благословеното човешко дело със мировите цели.

И щом човек, откриващ се във друг човек

успее тези две неща да съчетае, чрез топлината на душата засиява

духовна светлина.

“Портата на посвещението”, Сцена 7

През последните две години, работата върху пътищата за развитие на сърдечното мислене сближи големи области от Антропософското общество. Ние бихме искали да продължим тези усилия и през 2007 г., като наблегнем върху практикуването на медитация и изкуство. Оказва се, че твърде различни на пръв поглед неща – от една страна художественото творчество, изявяващо се решително във външния свят, за да стане видимо и от друга страна медитативната работа, ориентирана към вътрешния свят – са всъщност много близки и се свързват помежду си в практиката.

Медитации върху светлината

Медитативната работа може да бъде извор на вдъхновение за художествено творчество, независимо дали това става в слово, в мисли, в дейност на чувствата или при изявяване на воля, моралност и характер. Освен това, художествената работа предлага неизчерпаем стимул за медитативно вглъбяване в силите, които формират света като цвят, пропорция, взаимоотношения между звуци, езиков израз и материални процеси в природата и в космоса.

Рудолф Щайнер отрежда централно място на връзката между изкуство и медитация, представяйки я в Мистериите си драми. Затова поставихме в началото на нашата тема за годината двете медитации за светлината и любовта от първата драма – „Портата на посвещението”. Като на пътствие, първата медитация описва пътя през прага в духовния свят; като подкрепяща сила, втората медитация описва обратния път през прага в живота тук. Общото и

в двата пътя са светлината и любовта – сиянието на сърцето и топлината на познанието – силите, които свързват световите и вътрешната същност.

Култура на сърцето в действие

Проследявайки развитието на главните действащи лица в драмите, особено впечатление прави начинът, по който те разговарят помежду си: искрено търсеци, открити, живо присъстващи. Ние ставаме свидетели на една школа, която се живее, на една култура на сърцето, която се практикува. В Гьотеанума се подготвя нова постановка на Мистериите драми. Ние препоръчаме освен с Мистериите драми, да се работи и с лекционния цикъл на Рудолф Щайнер “Прага на духовния свят” (СС № 147), както и с главата “Върху някои от действията на посвещението” от “Как се постигат познания за висшите светове”.

Тези предложения за работа предствяват и едно осъзнаване на факта, че художественият импулс на антропософията има нужда от нов стимул в стотната година от своята история. Този стимул може да възникне чрез практикуване на споменатите упражнения.

За Колегиума на Училището за духовна наука: Михаела Гьоклер Заб. – българският превод на медитациите, цитиран тук, както и на четирите Мистериини драми е на Христо Маринов. Превод на темата, публикувана в “Антропософи уърлдуайд” брой 2, 2007 г. – Диана Ботушарова

ОБРЪЩЕНИЕ НА ПРАВТЕЛНИЯ СЪВЕТ

Скъпи приятели,

Както знаете, единственият постоянен доход на Антропософското общество в България е членският внос. С неговото редовно заплащане всеки член осъществява своята съпричастност към антропософския импулс. И това е най-малкото, с което той може да допринесе за съществуването и развитието на нашето Общество.

Освен редовната издръжка на Обществото и ежегодната вноска в Гьотеанума, тази година през м. юни предстои така очакваното от нас посещение на Сергей Прокофиев в България.

Искаме да ви информираме, че има членове, които не са плащали членски внос повече от 2 години, че за 2006 г. е събран около 50% от членския внос, а за 2007 г. е платил само касиерът.

За това ви напомняме, че на всяко общо мероприятие се събира членски внос. Обръщаме се със специална молба и към отговорниците на групите да ни помогнат като също събират членски внос.

Предварително ви благодарим за проявеното разбиране.

Антропософски групи

Благоевград

Работна група по приложна Антропософия

д-р. Стоян Везенков

GSM: 0896 - 650 563;

E-mail: vezen@mbox.contact.bg

Работа по Валдорфска и лечебна педагогика, биодинамично земеделие, евритмия, антропософска медицина и др.

2700 Благоевград,

бул. "Васил Левски" 13

Варна

Група "Михаелова ковачница"

(и антропософска библиотека)

Дарина Шентова

тел. 052 - 640 160

През събота от 09 ч. работа по темата "Ние и съвременното".

9000 Варна,

бул. "Владислав" 132

Пловдив

Антропософска група

Радослав Радев

тел: 0889 472 575

E-mail: radoslav_radev@gbg.bg

през сряда от 19 часа работа по книгата на Рудолф Щайнер "Евангелието на Йоан"

София

Група "Михаел"

Лалка Фингарова

тел. 02 - 689 949; 02 - 980 84 64

Всяка събота от 16 ч. работа по "Антропософията като космофилософия" и мистериите драми на Рудолф Щайнер, както и по темата на годината.

1000 София,

ул. "Цар Симеон" 55

Социална художествена терапия (Арт-терапия)

Светла Бисерова

тел: 02 - 988 01 78

всяка сряда от 17:30 часа

1000 София,

ул. "Цар Симеон" 55

Група "Рудолф Щайнер"

Александър Бояджиев

тел.: 02 - 873 20 27

всяка неделя от 18 часа работа по лекционния цикъл "От Исус към Христос" на Рудолф Щайнер

1113 София,

ул. "А.П. Чехов" № 24, ет.3, ап.6

Антропософски кръг "Аристотел"

Доц. д-р Иванка Кирова

Тел. 02 - 831 78 74

Два пъти месечно в четвъртък.

Работи се по свободно избрани антропософски теми.

1303 София, ул. "Брегалница" 82

Център за духовно лечебна педагогика "Светлина"

Трендафила Вълчинова

GSM: 0887 - 097 552;

тел: 02 - 925 23 86

всеки четвъртък от 19 часа

Социална художествена терапия (Арт-терапия)

Нина Стамова

тел: 02 - 987 53 60; 02 - 925 23 86

всеки понеделник от 18:00 часа

Стара Загора

Група "Антропос-София"

Дора Петрова

тел: 042 - 643 500

Всяка първа и трета сряда от месеца темата на годината и Медитацията на Основополагащия Камък

6000 Стара Загора, п.к. 255

Група "Рудолф Щайнер"

Веселина Велкова

тел. 042 - 623 368

3 пъти месечно, вторник, работа по темата на годината.

"Цар Симеон" 100 вх. В ап.6

Група за начинаещи

Иглика Ангелова и Йордан Димитров

тел. 0897 657 298; 0885 059 789

Всяка седмица работа по книгата на Рудолф Щайнер "Философия на свободата".

Социална художествена терапия (Арт-терапия)

Дочка Колева

тел: 042 - 621 330; 0886 824 715

Два пъти месечно в четвъртък.

Антропософски кръг „Аристотел“

Замисълът за нашия антропософски кръг узряваше постепенно в течение на една година - в разговори и дискусии сред приятели на антропософски теми.

Антропософският кръг под името „Аристотел“ беше основан на 21 декември 2006 година. Това е малка група състояща се от близки, сърдечни приятели – антропософи, по-напреднали и начинаещи в антропософията, с духовни стремежи.

Идеята за работа в групата е в свободни, но целенасочени антропософски разговори, дискусии, въпроси и отговори, откровено и открито всеки да изяви индивидуалността си и да внесе своя нюанс към общата картина в живота на нашата общност. Разискват се различни антропософски теми, без рамки, пречупени през житейската опитност на всеки от нас. Избират се за обсъждане актуални, съвременни теми, практически важни в ежедневието, с антропософско осмисляне.

Всеки от нас избира тема, посочва се литература за предварителна подготовка. На сбирката се изнася експозе по темата и следват дискусии, разговори по нея и накрая – изводи. Начинът на работа не е по твърдо установена схема, нещата се променят в ход, търпят развитие и се търси най-рационалното. Стараем се в този кръг да направим от антропософията нов начин на мислене и живеене. Стремим се да събудим интерес и разширим антропософското познание извън нашия кръг – всред близки и приятели и така, стъпка по стъпка да приобщим повече хора в антропософския поток.

В нашия кръг след всяка сбирка хората се чувстват обогатени и удовлетворени от общението и радостта в духовното познание.

Доц. д-р Иванка Кирова, к.м.н.

Редакционна колегия

Яна Добрева, Лиана Антонова, Светла Бисерова, Веселина Велкова, Васил Назъров

Адрес:

1000 София,

ул. „Цар Симеон“ 55

Светла Бисерова

тел. 980 84 64; 988 01 78

имейл: vestnik@aobg.org

уебсайт: www.aobg.org